

ТАСДИҚ МЕКУНАМ:

И.в. директори Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Буризода Э.Б.

« 16 » соли 2026

ХУЛОСАИ

шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Таҳқиқоти диссертационии Асоева Гулнора Авғоновна дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқи хифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» дар шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иҷро карда шудааст.

Асоева Гулнора Авғоновна соли 1999 ба шуъбаи рӯзонаи Донишкадаи андоз ва ҳуқуқ дохил шуда, онро соли 2004 аз рӯйи ихтисоси ҳуқуқшинос хатм намудааст. Асоева Гулнора Авғоновна инчунин соли 2007 ба Донишгоҳи давлатии тижорати Тоҷикистон дохил шуда, донишгоҳи номбурдаро соли 2011 бо ихтисоси молия ва қарз хатм намудааст.

Номбурда бо фармоиши директори Маркази миллии қонунгузори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15 апрели соли 2021 таҳти №10 ва бо фармоиши директори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ аз 13 декабри соли 2024 таҳти №266 ба ҳайси унвонҷӯӣ қабул карда шудааст.

Мавзӯи рисолаи номзадии Асоева Г.А., бо қарори Шурои олимони Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 27.12.2024 таҳти №12 ва бо тағйирот аз 28.11.2025, таҳти № 11 ва қарори Шурои олимони Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 14.04.2026 таҳти № 01 тасдиқ шудааст.

Роҳбари илмӣ – Бобоҷонзода Исрофил Ҳусейн, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, мудири шуъбаи масоили назариявии давлат ва ҳуқуқи муосири Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон мебошад.

Диссертатсия дар ҷаласаи шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 15-уми март соли 2026, таҳти №3 ва бо тағйиру иловаҳо аз 15-уми апрели соли 2026 ба ҳимоя тавсия карда шудааст.

Дар асоси омӯзиши диссертатсияи Асоева Г.А., дар мавзуи «Танзими ҳуқуқии ҳифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» хулосаи зерин қабул гардид:

– Диссертатсияи Асоева Гулнора Авғоновна дар мавзуи «Танзими ҳуқуқии ҳифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» ба шиносномаҳои ихтисос ва муҳтавои он аз рӯйи ихтисоси баррасишаванда пурра мутобиқат мекунад.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот дар мавзуи «Танзими ҳуқуқии ҳифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» дар он ифода меёбад, ки масъалаи ҳифзи сирри бонкӣ яке аз институтҳои муҳим дар ҳама муносибатҳои ҳуқуқӣ нақши калидӣ дорад. Мақсади асосии пайдоиши сирри бонкӣ ин ҳимояи ҳам бонкирон ва муштариён аз таъқибу таҳқир ва зарурияти молиявӣ бармеомад. Бори нахуст муқаррарот дар хусуси сирри бонкӣ дар соли 1934 дар Қонуни Федералии Швейтсария дар бораи сирри бонкӣ инъикос гардид. Бо қабули қонуни мазкур дар Швейтсария бештари халқиятҳои гирду атрофи дар Аврупо иқоматкунанда кишвар ва давлатеро меҳостанд дарёбанд, ки беҳатарӣ ва амнияти сармояи онҳоро кафолат меод. Қонунҳои Швейтсария ба қормандони бонк қатъиян ошкор намудани маълумот дар бораи молу мулк мизочони бонк манъ менамуд, ҳатто барои ин амал ҷавобгарии ҷиноятиро пешбинӣ намуд. Маҳз пешбинӣ гардидани муқарраротҳо дар бораи сирри бонкӣ дар қонунгузори кишварҳои ҷаҳон барои рушди муносибатҳои ҷамъиятӣ дар соҳаи молия ва бонкдорӣ нақш бозида, ба он тақони ҷиддӣ бахшид.

Дар тамоми дунё низоми бонкӣ асоси иқтисодӣ ба ҳисоб рафта, он бе мавҷудияти бонк ғайриимкон мебошад. Ҳамеша шахрвандон ба давлате эътимод доранд, ки рушди иқтисодӣ он аз сиёсати дурусти пешгирифти вобаста бошад. Аммо набояд фаромӯш кард, ки эътимоди шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба низоми бонкӣ он гоҳ пайдо мегардад, ки маълумот дар бораи онҳо, оид ба вазъи молиявӣ ва доштани амонату қоғазҳои қиматнок ва дигар сангҳои металлҳои қиматбаҳо пурра ҳифз мегардад ва дар як маврид аз ҳолати мазкур амнияти молиявии давлат низ таъмин мегардад. Беҳуда нест, ки давлат дар муқарраротҳои қонунгузорӣ нақши сирри бонкиро аввалиндараҷа ҳисобидеаст, ки аз сатҳи конститутсия то санадҳои меъриии ҳуқуқии дигар мавқеи онро

мустаҳкам намудааст. Таъмин намудани фаъолияти бонкӣ бидуни мавҷудияти сирри бонкӣ ғайриимкон мегардад, зеро ошкор гардидани маълумотҳои дахлдор боиси таъсиррасони ба фаъолияти шахсони воқеию ҳуқуқӣ ва давлат мегардад ва инчунин боиси сар задани қонунвайронкуниҳо мегардад.

Аммо айни замон қонунгузори амалқунанда дар соҳаи ҳуқуқи маданӣ ва фаъолияти бонкӣ қабулгардида барои ҳимояи манфиатҳои моддии шахсони воқеию ҳуқуқӣ нокифоя ва дар баъзе мавридҳо муҳолифатҳоро дар байни санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба вучуд овардааст. Дар робита ба ин, дар як маврид пинҳон намудани ҳамаи маълумотҳо дар бораи ҳолати молиявии баъзе аз гурӯҳи алоҳидаи шахрвандон ба он оварда мерасонад, ки маблағгузори ба терроризм ва маблағҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада бемосита кумак расонида, манфиатҳои мизочон, манфиатгирандагон, бенефиатсир ва намояндагони онҳо роҳ мекушояд. Ғайр аз ин, мавҷуд будани зумраи гуногуни маълумоти марбут ба сирри бонкӣ дар ташкилотҳои қарзӣ заминаро барои ба вучуд омадани рақобати нодуруст оварда расонад ва баъзе маълумот дар як ташкилот сирри бонкӣ ҳисобида шавад ва дар баъзе баръакс аз зумраи чунин маълумот берун мемонад. Ҳолатҳои мазкур аз он шаҳодат медиҳад, ки ҳуқуқи шахсони воқеию ҳуқуқӣ ба сирри бонкӣ ҳоло ҳам дорои ихтилофоти зиёд мебошад.

Рушди муносибатҳои ҷамъиятӣ ва ба ба вучуд омадани технологияҳои нави муосир моро водор менамояд, ки низоми ҳуқуқии сирри бонкиро аз нигоҳи тақозои замон таҳлил ва омӯзиш намуда, вобаста ба воситаҳои нави ҳифзи маълумоти сирри бонкӣ ва зиёд намудан ё кам намудани зумраи иттилоотӣ ба ин самт марбута доимо таҷдиди назар намуда, нисбат ба он таҳаввулоти зарурӣ роҳандозӣ намоем.

Яке аз асосҳои мубрамии мавзӯи таҳқиқшаванда дар он зоҳир мегардад, ки таъмин намудани сирри бонкӣ бо пешбинӣ намудани меъёри дахлдор дар қонунгузорӣ ва ҳамзамон, муқаррар намудани ҷавобгарӣ барои вайрон кардани иттилооти марбут ба сирри бонкӣ, яъне, бо маҷбуркунӣ давлатӣ таъмин намудани он зарур ва барои ҳифзи ҳуқуқҳои шахсони воқеию ҳуқуқӣ лозим буда, аз тарафи дигар баҳри ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахрвандон, ҷомеа ва давлат ошкор намудани чунин маълумотҳо бо мақсади муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳо аз ҷиноят бадастомада мусоидат менамояд.

Дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон айни замон як қатор шахсони сеюм номбар шудаанд, ки ба онҳо ифшо намудани сирри бонкӣ

ичозат дода шудааст. Аммо набояд фаромӯш кард, ки тартиботи оммавӣ ва конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмини махфияти маълумотҳои мазкурро аз ҷониби шахсони сеюм ба таври нопурра пешбинӣ намудааст ва ба ҳар ҳол махфияти он бояд нигоҳ дошта шавад. Ибтидои ҳуқуқӣ доштани сирри бонкӣ имконияти татбиқи онро ҳамчун объекти муносибатҳои ҳуқуқи оммавӣ марбут ба таъмини махфияти ин маълумотҳоро истисно намекунад.

Бояд дарназар дошт, ки сирри бонкӣ сарчашмаи худро аз Конститутсия Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусан аз моддаи 25 гирифта, баъдан дар низоми конунгузории муосири мо сирри бонкӣ ҳамчун объекти танзими ҳуқуқӣ бори аввал соли 1998 дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 майи соли 1998 «Дар бораи бонкҳо ва фаъолияти бонкӣ» танзими ҳуқуқии худро ёфтааст. Баъдан, падидаи сирри бонкӣ дар моддаи 881 Кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон (қисми дуюм) ва дар моддаи 48 Қонуни ҚТ "Дар бораи фаъолияти бонкӣ" аз 19 феввали соли 2009 инъикос гардидааст. Дар як маврид баҳри ҳимояи маълумот марбут ба сирри бонкӣ талаботҳо дар ҳуқуқи маданӣ, меъёрҳои конституционӣ ва қонунҳои конституционӣ, ҳуқуқи меҳнатӣ, ҳуқуқи ҷиноятӣ, ҳуқуқи маъмурӣ, ҳуқуқҳои муҳофизатӣ (маданӣ, ҷиноятӣ, маъмурӣ, иқтисодӣ) ва ғайраҳо пешбинӣ гардидаанд ва ҳамаи қонунҳои номбаршуда ба таври гуногун сирри бонкиро ҳаллу фасл намудаанд. Онҳо дар якҷоягӣ падидаи сирри бонкиро ташкил медиҳанд, ки таҳқиқоти ҳамаҷонибаи илмӣ ва ҳуқуқиро талаб мекунад.

Дар раванди ҷаҳонишавии бозорҳои молиявии ҷаҳонӣ, рушди босуръати технологияҳои иттилоотӣ рақамӣ, рушд ва тараққиёти хизматрасонии фосолавии бонкӣ, ба вуҷуд омадани ташкилотҳои молиявии техникӣ ва низоми ҳисоббаробаркунии электронӣ ба таври назаррас ҳаҷму ҳудуди муомилоти маълумотҳои марбут ба сирри бонкиро бештар намуд. Пайдоиши мқониятҳои нави технологӣ ҳафи нави ифшо шудани маълумоти марбут ба сирри бонкӣ, ғайриқонунӣ истифода ва вайрон гардидани сирри бонкиро ба вуҷуд овардааст. Дар ин замина баланд гаридани ҷиноятҳои киберӣ, ҳуҷумҳои ҳакерӣ, ба бонкҳо, истифодаи фишингҳо ва инженерҳои иҷтимоӣ шакл ва механизмҳои бештари ҳифзи ҳуқуқии иттилоотро талаб менамояд. Аз як тараф давлат бо мақсади шаффофияти гардиши молиявӣ майл менамояд, ки он ба муқовимат намудан бо қонунгардонии дароматҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада, маблағгузории терроризм ва мубориза бо коррупсия алоқаманд аст. Аз ҷониби дигар он нуқта муҳим арзёбӣ мегардад, ки ҷӣ тавр ҳуқуқи шахсони воқеию ҳуқуқиро ба марҳамияти сирри бонкӣ вайрон накард.

Дар баробари ин, дар шароити ҷаҳонишавии низоми бонкии давлатҳои гуногун ва иштироки бевоситаи Тоҷикистон ба низоми байналмилалӣ мубодилаи молиявӣ иттилоотӣ, моро водор менамояд, ки қонунгузори давлатии худро ба низоми меёрҳои байналмилалӣ мутобиқ намоем.

Вобаста ба ин, қайд кардан ба маврид аст, ки имрӯз дар тамоми давлатҳои ҷаҳон нақши асҳори маҷозӣ босуръат рушд намуда истодааст. Зухуроти мазкур бештари вақт аз ҷаҳонишавии бозорҳои молиявӣ вобаста буда, криптоасҳорҳо, ки асҳори маҷозӣ мебошанд, диққат ва нигоҳи тамоми олимону мутахассисонро ба он ҷалб намудааст. Дар баробари ин, бояд механизмҳои ҷорӣ намудани чунин криптоасҳорҳо, аз ҷумла биткоин дар низоми молиявӣ Тоҷикистон мушкилоти ҳуқуқии танзими онро ба миён меорад, зеро аз ҳудуди танзими қонунгузори Тоҷикистон берун монда ҳифзи он дар ҳудуди давлатҳои хориҷӣ ба роҳ монда шуда, масъаларо ба миён меорад, ки оё ҳуқуқҳои шахрвандони Тоҷикистон дар он ҳифз мегирад ё на зеро суол бокӣ менамояд, зеро ҳифзи манфиату ҳуқуқҳои шахрвандон вазифаи давлат мебошад.

Аз ин рӯ, бо боварии комил гуфтан мумкин аст, ки мубрамият ва аҳаммияти зухуроти таҳқиқшаванда аз ҷанбаҳои ҳолатҳои зерин иборат мебошад: Якум, зарурат пеш меояд, ки зухуроти таҳқиқшавандаро аз нигоҳи назариявӣ мавриди таҳлил ва баррасии ҳамҷониба қарор дода, аҳаммияти мутобиқгардонии қонунгузори кишвар ба иқтисодиёти рақамиро таҳқиқ намоем. Дуюм, олимону мутахассисон дар хусуси маълумоти ба сирри бонкӣ дахлдошта баҳсу мунозираҳои зиёд намуда, ақидаи ягонро дар бораи мафҳуми сирри бонкӣ пешниҳод накардаанд, ки мубрамияти мавзӯи интиҳобшударо дучанд менамояд. Сеюм, бештари вақт таносуби байни сиррҳои дигари маҷуда ба монандӣ тичоратӣ, хизматӣ, давлатӣ дар робита ба сирри бонкӣ дида намешавад. Чорум, дар ҷараёни ҷаҳонишавии муносибатҳои молиявӣ бонкӣ ва пайдо шудани механизмҳои электронии мубодилаи иттилооти марбут ба сирри бонкӣ зарур аст, ки кафолатҳои ҳуқуқӣ ва пешбинӣ намудани ҷавобгарӣ барои ифшои маълумоти сирри бонкӣ, аз ҷумла дар манзараи электронӣ ва аз ҷониби шахсон сеюм ба мақсад мувофиқ мебошад. Панҷум, бояд мувожинати байни манфиатҳои оммавӣ ва марҳамияти хусусӣ муайян гардида, воситаҳои ҳифзи ифшои маълумот ҳангоми истифодаи он аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва судҳо, мушкилии дастрасии онҳо ба чунин маълумот ва таъмини амнияти ифшо нагардидани чунин маълумот ба дигар шахсонро ба миён меорад. Шашум, баргараф намудани проблемаҳои гуногуни танзими маълумоти сирри бонкӣ дар қонунгузориҳои гуногун, коллизия ва номуайянии ҳуқуқии танзими

онҳо. Ҳафтум, таҳқиқоти мазкур барои он мубрам мебошад, ки бояд дар заминаи ҷаҳонишавии муносибатҳои бонкӣ ҷобачогузории таҳлил ва коркард намудани пешниҳодҳо оид ба ягонакунии меъ ёрҳои қонунгузории давлатӣ ва қонунгузории байналмилалӣ зарур мебошад.

Проблемаҳои зикргардида шаҳодати онро мебошанд, ки зухуроти таҳқиқшаванда бениҳоят мубрам буда, зарурати омӯзиши табиати ҳуқуқии сирри бонкӣ тақозои замон мебошад ва таҳлилу омӯзиши он барои пешгирӣ ва танзими ҳуқуқии маълумоти сирри бонкӣ аҳаммияти хоса дошта, дарки илмии зухуроти мавҷуда моро водор намуд, ки таҳияи пешниҳодҳоро оид ба такмили онҳо таҳия намоем.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар он ифода меёбад, ки муаллиф мустақилона таҳқиқоти диссертациониро анҷом дода, аз уҳдаи вазифаҳо дар доираи қори диссертационӣ пешбинигардида баромадааст. Дар таҳқиқот масъалаҳо ва роҳҳои ҳалли проблемаҳо пешниҳод кардааст; дар асоси таҳлили ақидаҳои олимон ва омӯзиши сарчашмаҳои зиёд ҳулосаҳои худро баён намудааст. Натиҷаҳои бадастовардашудаи муаллиф дар шакли мақолаҳо ва маърузаҳо дар конференсия, лексия, семинарҳо ва нашрияҳои илмӣ инъикос ёфтаанд.

Навгонии илмии таҳқиқоти диссертационӣ. Навгонии илмии рисола дар он ифода меёбад, ки масъалаи омӯзиши сирри бонкӣ аз нуқтаи назариявӣ-таърихӣ ва ҳуқуқи хусусӣ бори аввал ба шакли комплексӣ дар доираи диссертатсияи номзадӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ мешавад. Диссертатсияи мазкур аввалин рисолаи илмие мебошад, ки дар он мафҳум ва хусусиятҳои сирри бонкӣ ба пуррагӣ таҳлил карда шуда, воситаҳои ҳуқуқии ҳифзи он ва ҷавобгарии ҳуқуқӣ барои вайрон намудани низоми махфияти сирри бонкӣ таҳлил карда шудааст. Хусусияти асосии субъектони ба сирри бонкӣ ҳуқуқи дастрасӣ дошта ва доираи маълумотҳое, ки ба субъектони муайян пешниҳод карда мешавад, аз нуқтаи назари амалӣ, асоснок карда шудааст. Таҳлили омилҳои вайрон кардани низоми махфияти сирри бонкӣ ва механизмҳои пешгирӣ кардани он ба таври комплексӣ сурат гирифтааст. Дар рисолаи илмӣ тавсифи муфассали ҷавобгарии ҳуқуқӣ барои вайрон кардани низоми сирри бонкӣ таҳлил карда шудааст. Дар баробари ин, навгонии илмии диссертатсия бо асосноксозӣ ва таҳияи як қатор пешниҳодҳо ба такмили қонунгузории Тоҷикистон нигаронида шудаанд, алоқаманд мебошад.

Заминаҳои эмпирикии таҳқиқот. Таҳқиқот дар асоси омӯзиши муқарраротҳои дахлдори Конститутсияи ҶТ, санадҳои таърихӣ, қонунгузории маданияи ҶТ, Консепсияи сиёсати ҳуқуқии ҶТ барои солҳои

2018-2028 ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, барномаву концепсияҳо, стратегияҳои давлатӣ, инчунин суҳанрониву баромадҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон анҷом дода шудааст. Таҳқиқоти диссертатсионии зикргардида, инчунин дар натиҷаи ҷамъоварӣ ва таҳлили амиқи таҷрибаи татбиқи қонунгузорӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон, бонкҳо ва дигар ташкилотҳои қарзӣ, аз ҷумла омӯзиши дастурамалҳои Бонки миллии Тоҷикистон таҳия карда шудааст.

Асосҳои назариявии таҳқиқотро ғояҳо ва ақидаҳои олимони соҳаи ҳуқуқи Тоҷикистон, Россия ва дигар кишварҳои хориҷӣ доир ба сирри бонки ташкил медиҳад. Муаллиф дар таҳқиқоти диссертатсионӣ кӯшиш кардааст, ки мафҳумҳо ва ақидаҳои назариячиёни маъруфи дохиливу хориҷиро, ки дар илми назарияи давлат ва ҳуқуқва ҳуқуқи маданӣ саҳми беандоза гузоштаанд, муқоиса карда, андешаҳои худро асоснок намудааст. Илова бар ин, муаллиф сарчашмаҳои гуногуни таърихиро низ мавриди омӯзиш ва истифода қарор додааст, ки асоси назариявии таҳқиқоти диссертатсиониро ташкил медиҳанд.

Заминаҳои назариявии таҳқиқотро асарҳои олимони соҳаҳои ҳуқуқи маданӣ, назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат, ҳуқуқи мурофиавии ватаниву хориҷӣ ба монанди Усмонов О.У., Раҳимзода М.З., Бобочонзода И.Ҳ., Мирзоев П.З., Ғаюров Ш.К., Маҳмудзода М.А., Исоматов Б., Фақеров Ҳ., Додозода А.М., Маҳмадхонов Т., Қодирзода Т.Қ., Андронова Т.А., Бараева О.В., Маркелова К.А., Лисицына Н.В., Ефимова Л.Г., Суханова Е.А., Олейник О.М., Тосунян Г.А., Даниленко С.А., Фаткина Е.В., ва дигарон ташкил медиҳанд.

Асосҳои методологии таҳқиқот. Асоси методологии таҳқиқотро усулҳои умумийлмӣ (таҳлил, диалектика) ва усулҳои махсуси илмӣ (муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, мантиқӣ-расмӣ, омӯрӣ) ташкил медиҳанд, ки ба омӯзиши ҳамачониба ва асосноки масъалаҳои ба миён гузошташуда мусоидат кардаанд.

Мафҳум, моҳият ва унсурҳои гуногуни институти сирри бонкӣ дар асоси усули шаклӣ-ҳуқуқӣ муайян гардиданд. Истифодаи истилоҳоту мафҳумҳо ва дақиқияти онҳо бо меъёрҳои забони давлатӣ ба воситаи усулҳои мантиқӣ-забонӣ анҷом дода шудааст.

Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот. Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки ҳулосаҳои дар рафти таҳқиқот бадастомада маводи концептуалиеро, ки сирри бонкиро ҳамроҳӣ мекунанд, мукамал мегардонанд, ҷанбаҳои муҳимми коркарди механизмҳои ҳифзи ҳуқуқи сирри бонкӣ ва пешгирии ифшои

гайриқонунии сирри бонкиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро равшан карда, онро аз нав дида мебароянд. Таҳқиқоти диссертатсионӣ, дар маҷмуъ ба ташаккули концепсияи дарки мазмуни илмии категорияи «сирри бонкӣ» мусоидат намуда, заминаи мавҷудбударо барои рушди қонунгузорӣ, таҷрибаи судӣ ва таҳқиқоти илмии минбаъда пурра менамояд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки хулосаҳои дар рафти таҳқиқот бадастомада ва пешниҳодҳои амалие, ки дар асоси онҳо оид ба татбиқи фаъолияти Бонки миллии Тоҷикистон, бонкҳо ва дигар ташкилотҳои қарзӣ, ҳокимияти судӣ ва мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ таҳия шудаанд, ба тасдиқи равиши аз ҷиҳати илмӣ асоснок ҳангоми таҳияи механизмҳои ҳифзи сирри бонкӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат хоҳанд кард.

Маводҳои диссертатсияро ҳангоми таълими фанни ҳуқуқи бонкӣ, ҳуқуқи маданӣ, курсҳои махсус ва семинарҳо истифода бурдан мумкин аст.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот ба шиносномаи ихтисоси 5.5.3. – Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст, мутобиқ мебошад.

Мавзӯи диссертатсия ба бандҳои 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдароии диссертатсия ва автореферата диссертатсия, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, № 493 тасдиқ шудааст аз рӯи ихтисоси 5.5.3. – Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ мутобиқ мебошад.

Вобаста ба мавзӯи диссертатсия унвонҷӯй 1 монография ва 9 мақолаи илмӣ ба таъъ расонидааст, ки 7 адади онҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва давсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд ва пурра мазмуни корро инъикос менамоянд.

Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия.

а) Монографияҳо, дастури таълимӣ:

[1–М]. Асоева Г.А. Сирри бонкӣ: проблемаҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ (монография). [Матн] / Г.А. Асоева // Душанбе “ЭР - граф. – 2025. – 256 с. – ISBN 978-99985-1-325-9.

б) Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризишавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд:

[2–М]. Бобочонзода И.Ҳ., Асоева Г.А. Асосҳои назариявӣ ва таърихии пайдоиш ва инкишофи институти сирри бонкӣ. [Матн] / И.Ҳ. Бобочонзода, Г.А. Асоева // Маҷаллаи Академияи ҳуқуқ. – 2025. – №1 (53). – С. 34–41. – ISSN 2305-0535.

[3–М]. Асоева Г.А. Проблемаҳои назариявии муайяннамоии мафҳуми сирри бонкӣ дар назария ва қонунгузорӣ. [Матн] / Г.А. Асоева // Маҷаллаи Академияи ҳуқуқ. – 2025. – №3 (55). – С. 134–138. – ISSN 2305-0535.

[4–М]. Асоева Г.А. Алоқамандии сирри бонкӣ бо дигар сирҳое, ки дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифз мешаванд. [Матн] / Г.А. Асоева // Ҳаёти ҳуқуқӣ. – 2025. – №3 (51). – С. 147–157. – ISSN 2307-5198.

[5–М]. Асоева Г.А. Таърихии пайдоиш ва ташаккулёбии институти сирри бонкӣ. [Матн] / Г.А. Асоева // Давлатшиносӣ ва ҳуқуқи инсон. – 2025. – №3 (39). – С. 150–171 – ISSN 2414 9217.

[6–М]. Асоева Г.А. Ҷавобгари барои вайрон кардани сирри бонкӣ. [Матн] / Г.А. Асоева // Ҳаёти ҳуқуқӣ. – 2025. – №4 (52). – С. 41–57. – ISSN 2307-5198.

[7–М]. Асоева Г.А. Таъсири рақамисозӣ ба масоили ҳифзи сирри бонкӣ. [Матн] / Г.А. Асоева // Маҷаллаи Академияи ҳуқуқ. – 2025. – №4 (56). – С. 197–202. – ISSN 2305-0535.

в) Мақолаҳои илмие, ки дар нашрияҳои дигар ҷоп шудаанд:

[8–М]. Асоева Г.А. Конституция как правовая основа банковской и коммерческой тайны: сущность, особенности и механизмы защиты. [Текст] / Г.А. Асоева // Маводҳои конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ дар ҚВД БА ҚТ «Амонатбонк» 3 ноябри соли 2024. дар мавзӯи «Конститутсияи кафили ҳифзи ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд» // Зери таҳрири доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ Бобочонзода И.Ҳ. – Душанбе «ЭР-граф»: 2024. – 100 с. – С. 66-73.

[9–М]. Асоева Г.А. Иқтисоди рақамӣ ва ҳифзи сирри бонкӣ (дар ҳошияи паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон гардидани солҳои 2025-2030). [Матн] / Г.А. Асоева // <https://ifppanrt.tj/tachlili-2550-solagii-elomiyai-khukuki-bashari-kurushi-kabir-dar-khoshiyai-payomi-peshvoi-millat>.

Бо дарназардошти масъалаҳои дар боло матраҳгардида шӯба

қарор кард:

1. Диссертатсияи Асоева Гулнора Авғоновна дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқии ҳифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» таҳқиқоти илмӣ-назариявии анҷомёфта ба

ҳисоб рафта, ба талаботи пешбинигардидаи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 юни соли 2021, № 267 тасдиқ карда шудааст, мутобиқ мебошад.

2. Диссертатсияи Асоева Гулнора Авғоновна дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқии ҳифзи сирри бонкӣ дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон: ҷанбаҳои ҳуқуқи хусусӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.3. – Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ барои Ҷимоя дар Шурои диссертатсионӣ БД.ҚОА- 018-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи Шӯъбаи ҳуқуқи хусусии Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон қабул карда шудааст. Дар ҷаласа иштирок доштанд: 5 - нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор - 5 нафар, зид – нест, бетараф – нест, суратҷаласаи № 3 аз 15 апрели соли 2026.

Раиси ҷаласа:

Мудирӣ шӯъбаи ҳуқуқи хусусии
Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ

Абдучалилов А.

Котиби ҷаласа:

Лаборантӣ калони шӯъбаи ҳуқуқи хусусии
Институти давлат ва ҳуқуқи Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон

Латипова Ф.

Имзои А. Абдучалилов ва Латипова Ф. ро тасдиқ мекунам:

Нозири калони шӯъбаи кадрҳо

Далатмуродзода Б.Д.

«16» 04 2026 с.